

Forslag

til

Lov om Statsanstalten for Livsforsikring.

Fremsat den 12. november 1965 af *finansministeren*.

Kapitel I.

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Statsanstalten for Livsforsikring, tidligere Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871, hvori er indgået Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842 og Livsforsikringsanstalten i København, udøver sin virksomhed under den danske stats garanti.

Stk. 2. Statsanstalten har sin egen formue, der ikke må sammenblandes med statsformuen.

Stk. 3. Statsanstaltens driftsudgifter afholdes af den selv.

§ 2. Statsanstalten er bestemt for forsikring af personer, der har dansk indfødsret eller er bosat i den danske stat.

Stk. 2. Bestyrelsen kan dog tillade tegning af forsikringer for udlændinge, der er bosat i udlandet, hvis de pågældende har tilknytning til Danmark.

§ 3. I Statsanstalten kan tegnes alle arter af livsforsikringer, herunder pensionsforsikringer.

§ 4. Bestyrelsens beslutninger om anbringelse af Statsanstaltens midler skal godkendes af finansministeren, medmindre midlerne anvendes til indkøb af statsobligationer, der efter indkøbskursen giver en effektiv rente af mindst 4½ pct. p. a., eller til ydelse af lån mod pant i Statsanstaltens egne policer indenfor tilbagekøbsværdien.

§ 5. Statsanstaltens bestyrelse består af fem af kongen udnævnte medlemmer, af hvilke et er administrerende direktør, et er

matematisk direktør, og et skal opfylde de almindelige betingelser for at kunne udnævnes til landsdommer. Et af medlemmerne, dog ikke den administrerende direktør, udnævnes af kongen til formand for bestyrelsen.

§ 6. Bestyrelsen offentliggør hvert år driftsregnskab samt beretning om Statsanstaltens virksomhed og midlernes anbringelse i det forløbne år.

Stk. 2. Driftsregnskabet revideres af to af finansministeren udnævnte revisorer, der tillige kontrollerer tilstedeværelsen af Statsanstaltens samlede formuebeholdning, alt i overensstemmelse med en af finansministeren udstedt instruks. Budget for driftsindtægter og driftsudgifter optages på finanslovsforslaget.

Stk. 3. Hvert femte år foretages en fuldstændig opgørelse af Statsanstaltens status i henhold til undersøgelser af dødeligheden og invaliditeten blandt Statsanstaltens interessenter, foretaget med passende mellemrum. Resultatet af statusopgørelsen med tilsluttende undersøgelser skal offentliggøres senest to år efter det tidspunkt, til hvilket statusopgørelsen har fundet sted.

§ 7. Af statusopgørelsen skal fremgå:

- a) Værdien af Statsanstaltens samlede forpligtelser i henhold til forsikringerne (passivet). For forsikringer, ved hvilke der i tillægget indgår et promilletillæg af forsikringssummen, medregnes værdien af dette. Derimod medregnes ikke værdien af den forpligtelse, som Statsanstalten har til at yde præmiefritagelse i henhold til § 23.

F. t. l. om statsanstalten for livsforsikring.

- b) Værdien af de forpligtelser, som forsikringstagerne har over for Statsanstalten (aktivet). Ved beregningen heraf medtages ikke de i præmien indeholdte drifts- og sikkerhedstillæg samt den del af præmien, der er reserveret til dækning af præmiefritagelse i henhold til § 23. For forsikringer, ved hvilke der i tillægget indgår et promilletillæg af forsikringssummen, medregnes dog foruden nettopræmien tillige den del af præmien, der svarer til dette promilletillæg.
- c) Præmiereserven, som fremkommer ved at trække aktivet fra passivet.
- d) Risikoformuen, nemlig Statsanstaltens samlede midler med fradrag af driftsfonden.
- e) Overskuddet, der fremkommer ved fra risikoformuen at trække præmiereserven, bonusfonden og reservefonden.
- f) Bonusfonden og reservefonden med den størrelse, disse to fonds opnår efter fordelingen af overskuddet i henhold til § 39.

§ 8. Alle i Statsanstalten tegnede forsikringer er fritaget for alle skatter til statskassen såvel i freds- som i krigstid.

§ 9. Om fritagelse for retsforfølgning gælder bestemmelserne i § 116, jfr. § 117, i lov nr. 129 af 15. april 1930 om forsikringsaftaler (forsikringsaftaleloven).

§ 10. Om forældelse gælder forsikringsaftalelovens § 29.

§ 11. Er en forsikringspolice bortkommet, kan Statsanstaltens bestyrelse på begæring af den, som for bestyrelsen har godtgjort sin adkomst til policen, med 6 måneders varsel indkalde ihændehaveren til at melde sig. Indkaldelsen, der sker ved bekendtgørelse i Statstidende i det første nummer i et kvartal, skal indeholde en tilstrækkelig betegnelse af policen, derunder navnet på den forsikrede (den, på hvis liv forsikringen er tegnet).

Stk. 2. Melder ingen sig før fristens udløb, er policen ugyldig, og bestyrelsen udfærdiger en ny police til den, der har begæret

indkaldelsen foretaget. Det påhviler denne at betale omkostningerne ved indkaldelsen.

Stk. 3. Melder nogen sig efter bekendtgørelsen, og kan mindelig ordning ikke opnås, kan en ny police ikke kræves udstedt, forinden de anmeldte krav indbyrdes beretigelse er afgjort ved dom.

Stk. 4. Foranstående bestemmelser medfører ingen indskrænkning i adgangen til at søge en livsforsikringspolice mortificeret ved dom i medfør af lov nr. 145 af 13. april 1938 om mortifikation af værdipapirer.

§ 12. Ved tegning af forsikringer, hvor det er i Statsanstaltens interesse, at den forsikrede lever så længe som muligt, fordres så udførlige oplysninger om helbredstilstand og øvrige forhold, som efter bestyrelsens skøn må anses fornødne. Oplysningerne gives i en helbredsattest, udstedt af en læge på Statsanstaltens blanketter. Dog kan bestyrelsen med finansministerens godkendelse bestemme, at forsikringer af nærmere angivne forsikringsarter og inden for nærmere fastsatte beløb kan tegnes uden lægeundersøgelse mod afgivelse af personlig helbreds erklæring („forsikringer uden lægeundersøgelse“).

§ 13. Statsanstalten kan ikke forpligte sig til ved dødsfald at udrede nogen højere sum end 2.500.000 kr. én gang for alle eller 250.000 kr. årlig. Der kan på samme persons liv tegnes både livsforsikring og overlevelsereente, men livsforsikringens pålydende sum sammenlagt med det tidobbelte af overlevelsereentens årlige beløb må ikke overstige 2.500.000 kr. Tilsvarende regler følges med hensyn til livsbetingede forsikringer.

Stk. 2. Ved pensionsforsikringer kan Statsanstalten ikke forpligte sig til ved tab af erhvervs- og arbejdsevne eller ved død at udrede større beløb end 200.000 kr. årlig.

Stk. 3. I ovenstående størstebeløb medregnes ikke forøgelse, som hidrører fra bonus.

Stk. 4. De nærmere regler for, hvor store beløb Statsanstalten kan forsikre uden genforsikring, fastsættes af bestyrelsen med finansministerens godkendelse. Genforsikringen skal så vidt muligt ske i danske sel-

skaber og betinges af, at den dertil svarende præmiereserve deponeres i Statsanstalten.

§ 14. Skulle der indtræffe en større epidemi eller andre uforudsete begivenheder, som lader befrygte, at tariffen for en forsikringsart eller forsikringsgruppe vil bringe Statsanstalten tab, kan bestyrelsen med finansministerens godkendelse forlange en tillægspræmie for forsikringer, der tegnes i en sådan periode. Strækker denne sig ud over 2 år, kan opkrævning af tillægspræmie dog ikke fortsættes uden særlig lovhjemmel.

§ 15. Samme tavshedspligt, som påhviler Statsanstaltens tjenestemænd i henhold til tjenestemandsløvgivningen, påhviler også Statsanstaltens øvrige personale og agenter med hensyn til de forsikredes og de forsikringsssøgendes forhold, som de i deres virksomhed for Statsanstalten får kendskab til.

Kapitel II.

Forsikringsbetingelser.

§ 16. Forsikring tegnes på grundlag af forsikringsbegæringen og andre efter bestyrelsens skøn fornødne attester og erklæringer, herunder aldersbevis.

§ 17. Om følgerne af urigtige oplysninger gælder forsikringsaftalelovens §§ 4-10 med følgende tilføjelser:

- a) I de tilfælde, der er nævnt i § 4, har den, der har begået forholdet eller medvirket hertil, intet krav på Statsanstalten.
- b) En forsikringssum, der er formindsket i henhold til § 6, stk. 2, 1. pkt. kan yderligere nedsættes med indtil en femtedel.
- c) Ved beregning af den tilbagekøbsværdi, Statsanstalten i de i § 4 og § 6, stk. 1, omhandlede tilfælde kan komme til at udbetale, kan den søge dækning for den ekstrarisiko, den har løbet, inden oplysningens urigtighed konstateredes.
- d) Er urigtig oplysning afgivet af den forsikrede, den begunstigede eller en anden, som er interesseret i forsikringen, har det samme virkning, som hvis oplysningen var afgivet af forsikringstageren.

§ 18. Statsanstaltens ansvar begynder, medmindre andet aftales, når Statsanstalten ved påtegning på forsikringsbegæringen uden forbehold har antaget den ønskede forsikring, eller, hvis forbehold er taget, når den forsikringsssøgende har afsendt sin accept på et af Statsanstalten fremsat tilbud.

Stk. 2. Forsikringen skal anses antaget eller accepten afsendt kl. 12 middag, medmindre andet bevises.

§ 19. Første præmie, herunder også kapitalindskud, forfalder, så snart Statsanstaltens ansvar er begyndt, hvis ingen anden forfaldsdag er vedtaget. Senere præmier forfalder kl. 12 middag på hver periodes første dag.

§ 20. Betales første præmie ikke ved påkrav, tidligst foretaget på forfaldsdagen, ophører Statsanstaltens ansvar. Statsanstalten kan derefter opsiges forsikringen med den virkning, at aftalen helt bortfalder, såfremt præmien ikke betales inden 3 dage. Er der efter sket påkrav forløbet 3 måneder, uden at præmien er betalt, bortfalder aftalen uden opsigelse.

Stk. 2. Udebliver en senere præmie, ophører Statsanstaltens ansvar 3 måneder efter forfaldsdag eller 1 uge efter påkrav, hvis dette tidspunkt falder senere. Aftalen bortfalder i så fald 5 måneder efter forfaldsdag eller 3 måneder efter påkrav, hvis dette tidspunkt falder senere. Sådant påkrav må dog tidligst ske 1 uge før forfaldsdag.

Stk. 3. Så længe aftalen ikke er helt bortfaldet, vil Statsanstaltens ansvar ved betaling af præmien genindtræde fra det tidspunkt, betalingen sker.

Stk. 4. Er aftalen bortfaldet, kan forsikringen dog sættes i kraft på ny, når Statsanstalten inden forløbet af 2 år modtager begæring derom. Dette gælder dog kun, såfremt forsikringens eventuelle tilbagekøbsværdi og bonus, der er forfalden ved ophævelsen, ikke er hævet, og tilbagekøbsværdien ej heller efter begæring er godtgjort ved fripolice. Som betingelse for ikraftsættelsen kan Statsanstalten kræve, at der tilvejebringes sådanne oplysninger om den forsikredes helbredstilstand og øvrige forhold, som efter Statsanstaltens skøn er tilfredsstillende. Endvidere må forfaldne,

men ikke betalte præmier berigtiges efter aftale med Statsanstalten.

Stk. 5. Betalingen af præmier som ovenomtalt sker med tillæg efter § 21.

§ 21. Når en præmie betales senere end 3 måneder efter forfaldsdagen, svares der for efterbetaling et tillæg, der udgør $\frac{1}{2}$ pct. af præmiebeløbet for hver påbegyndt måned fra forfaldsdagen at regne. Der svares dog ikke i noget tilfælde tillæg for efterbetaling før 3 måneder efter, at påkrav i henhold til § 20 har fundet sted.

§ 22. Hvis der, inden Statsanstaltens ansvar er ophørt, fremsættes begæring om henstand med præmiebetalingen, og der i forsikringen er sikkerhed for forfaldne præmier og tillæg for efterbetaling, kan henstand gives.

Stk. 2. Herudover kan der gives henstand i særlige tilfælde, f. eks. under aftjening af værnepligt.

§ 23. Skønnes det, at en forsikret, ved hvis antagelse til forsikring der har været krævet oplysninger om helbredstilstanden, fuldstændig og varigt har mistet sin erhvervs- og arbejdssevne som følge af sygdom eller ulykkestilfælde, fritages den pågældende for betaling af præmier, der forfalder under denne tilstand. Også præmiebetalte forsikringer tegnet i henhold til § 35 har adgang til den foran omtalte præmiefritagelse, såfremt der tidligere er afgivet tilfredsstillende oplysninger om helbredstilstanden.

Stk. 2. Er erhvervs- og arbejdsudygtigheden forbigående, men dog af over 3 måneders varighed, indrømmes der fritagelse for betaling af så stor en del af præmien, som svarer til den tid, den forsikrede er fuldstændig erhvervs- og arbejdsudygtig ud over de 3 måneder.

Stk. 3. Det er en betingelse for præmiefritagelse, at tabet af erhvervs- og arbejdssevnen er indtruffet før det fyldte 67. år og ikke er en følge af sygdom eller ulykkestilfælde, der er indtruffet før det fyldte 14. år, og at tabet ikke skyldes forsæt eller grov uagtsomhed fra den forsikredes side.

Stk. 4. Bestyrelsen kan fastsætte, at retten til præmiefritagelse er betinget af,

at præmiebetalingen efter policen skal afsluttes inden den forsikredes fyldte 71. år.

Stk. 5. De nærmere regler vedrørende præmiefritagelsen indeholdes i et af finansministeren godkendt regulativ.

§ 24. Frembyder en forsikring, der begæres tegnet eller sat i kraft igen, en risiko, som efter bestyrelsens skøn går ud over, hvad der er forudsat i tarif eller forsikringsbetingelser, kan bestyrelsen afslå forsikringen eller fastsætte særlige betingelser.

Stk. 2. Uden at det ved tegningen er fastsat som særlig forsikringsbetingelse, kan bestyrelsen i følgende tilfælde bestemme, om forsikringen skal dække den forøgede risiko, og i bekræftende fald på hvilke vilkår:

- a) Såfremt den forsikrede deltager i krigstjeneste, medmindre deltagelsen sker inden for det danske forsvar eller efter den danske regerings ordre, og forsikringen har været uafbrudt i kraft i de sidste 6 måneder før krigens udbrud, jfr. endvidere denne paragrafs stk. 5.
- b) Såfremt forsikrede på et tidspunkt, hvor forsikringen ikke har været uafbrudt i kraft mindst det sidste år, foretager rejser til eller opholder sig i områder udenfor Danmark, hvor risikoen er forøget på grund af krigstilstand eller følger af en sådan, borgerkrig, pest eller andre omstændigheder, der i risikomæssig henseende kan sidestilles hermed. Det samme gælder, såfremt forsikrede deltager i anden flyvning end flyvning som passager i offentlig godkendt lufttrafik eller deltager i polarekspeditioner, opdagelsesrejser, motorvæddeløb eller anden farlig sport eller i foretagender, der i farlighed kan sættes i klasse hermed.

Stk. 3. De særlige vilkår i henhold til stk. 2 har kun virkning, så længe det fareforøgende forhold vedvarer.

Stk. 4. Undladelse af at anmelde de i denne paragrafs stk. 2 nævnte fareforøgelser og betale den tillægspræmie, der eventuelt måtte blive forlangt, bevirker, at Statsanstaltens forpligtelser ved død eller invaliditet bortfalder, medmindre fareforøgelsen har været uden indflydelse på dødens eller invaliditetens indtræden. Det

samme gælder, hvis Statsanstalten har afslået at dække fareforøgelsen.

Stk. 5. I tilfælde af, at der i Danmark indtræder krigstilstand eller anden fareforøgelse af tilsvarende art, kan der til imødegåelse af sådan fareforøgelse opkræves en årlig ekstrapræmie. Denne ekstrapræmie betales såvel af forsikrede, som deltager i krigstjeneste — for så vidt dækning af krigsrisiko ikke kræver tillægspræmie efter ovenstående stk. 2, punkt a) —, som af de øvrige forsikrede. Senest 1 år efter fareforøgelens ophør bestemmes det ved en opgørelse, omfattende tiden fra fareforøgelens indtræden indtil 6 måneder efter dens ophør, om og hvor længe den heromhandlede ekstrapræmie fortsat skal opkræves, eller om den skal ophøre, og i dette tilfælde, om hidtil indbetalte ekstrapræmier helt eller delvis skal tilbagebetales. Ved opgørelsen kan medregnes et fra reservefonden og overskudsfonden overført beløb, der fastsættes af bestyrelsen med finansministerens godkendelse. Nærmere bestemmelser om forudsætningerne for opkrævning af ekstrapræmie, om dennes størrelse, om opgørelsen efter fareforøgelens ophør samt om præmiehenstand, belåning, tilbagekøb og omskrivning til fripolice på grund af fareforøgelens fastsættes i et af finansministeren godkendt regulativ.

§ 25. Forsikringens ejer kan til enhver tid mod tilbagelevering af forsikringspolice forlange forsikringsforholdet ophævet og forsikringens tilbagekøbsværdi godtgjort efter nedenstående regler, jfr. § 24, stk. 5, sidste punktum.

Stk. 2. I de tilfælde, hvor det er i Statsanstaltens interesse, at den forsikrede lever så længe som muligt, udbetales tilbagekøbsværdien kontant, medmindre den inden 2 år efter forsikringsaftalens bortfald forlanges godtgjort ved fripolice. Frem sættes begæring om fripolice efter forsikringsaftalens bortfald, kan Statsanstalten som betingelse for at oprette fripolice kræve, at der afgives tilfredsstillende oplysninger om den forsikredes helbredstilstand. Tilbagekøbsværdien for overlevelsesforsikringer og hvilende overlevelsesrenter kan i almindelighed ikke udbetales kontant, men godtgøres ved omskrivning til fripolice. Kontant udbetaling af disse forsikringers tilbage-

købsværdi kan dog finde sted i tilfælde, hvor forholdene efter bestyrelsens skøn gør en sådan udbetaling rimelig, og der præsteres tilfredsstillende oplysninger om forsørgedes helbredstilstand.

Stk. 3. Livrenter samt livsbetingede kapitalforsikringer og lignende forsikringer, ved hvilke det ikke er i Statsanstaltens interesse, at den forsikrede lever så længe som muligt, tilbagekøbes i almindelighed ikke af Statsanstalten. Kontant tilbagekøb kan undtagelsesvis finde sted i tilfælde, hvor forholdene efter bestyrelsens skøn gør det rimeligt, og der præsteres tilfredsstillende helbredsoplysninger for forsikrede. Ved virksomme overlevelsesrenter og ved livrenter, tegnet af andre end den forsikrede, er det yderligere en forudsætning, at forsikringstageren ikke har bestemt, at tilbagekøb ikke må finde sted.

§ 26. Tilbagekøbsværdien for en forsikring, tegnet i henhold til § 32, beregnes som forskellen mellem

- a) værdien af forsikringsydelsen — bortset fra forpligtelsen til at yde præmiefritagelse i henhold til § 23 —, hvortil der, hvis der i tarifpræmien indgår et promilletillæg af forsikringssummen, lægges værdien for den resterende del af forsikringstiden af den del af promilletillægget, der måtte overstige 1,05 promille, og
- b) værdien af nettopræmien med tillæg på 2.225 pct. af tarifpræmien. Hvis denne indeholder et promilletillæg af forsikringssummen, tillægges yderligere den kapitaliserede værdi af dette tillæg for den resterende del af præmiebetalings-tiden. Ved beregningen af nettopræmien og tarifpræmien tages der i denne forbindelse ikke hensyn til den del af præmien, der er reserveret til dækning af præmiefritagelse i henhold til § 23.

Stk. 2. For opsat livsforsikring med udbetaling for børn kan bestyrelsen fastsætte, at tilbagekøbsværdien i opsættelsestiden beregnes efter en for den forsikrede lempeligere regel end den under stk. 1, a) og b) anførte.

Stk. 3. For de forsikringer, som omhandles i §§ 33-36, fastsættes reglerne for bestemmelse af tilbagekøbsværdien af bestyrelsen med finansministerens godkendelse.

Stk. 4. Tilbagekøbsværdien for en forsikring, der uden at være henført til afdelingen for mindregode liv er tegnet mod en forhøjelse af den tarifmæssige præmie, beregnes, som om forsikringen var tarifmæssig. Er en forsikring tegnet mod indskud én gang for alle eller med præmie i kort åremål, kan bestyrelsen dog godtgøre en passende del af den betalte forhøjelse.

Stk. 5. Tilbagekøbsværdien for en forsikring, ved hvilken der er indrømmet præmiefritagelse i henhold til § 23, beregnes, som om præmiefritagelse ikke havde fundet sted.

§ 27. Ved forsikringer med kontant tilbagekøbsværdi kan der af forsikringens ejer i Statsanstalten optages lån mod håndpant i forsikringspolice, forudsat at tilbagekøbsværdien yder fornøden sikkerhed, jfr. § 24, stk. 5, sidste punktum.

Stk. 2. Lån ydes dog ikke i det første forsikringsår og i almindelighed ikke under 500 kr. Afløses en præmiebetaling helt eller delvis ved indskud én gang for alle, kan den yderligere værdi, som polisen opnår ved indskuddet, ikke belånes før et år efter, at indskuddet er indbetalt.

§ 28. Har den, på hvis liv forsikringen er tegnet, berøvet sig livet på et tidspunkt, hvor forsikringen ikke har været i kraft uafbrudt mindst det sidste år, er Statsanstalten fri for ansvar.

§ 29. Er Statsanstaltens ansvar bortfaldet i medfør af bestemmelser i denne lov, kommer reglerne i § 25 om tilbagekøb af forsikringen til anvendelse, jfr. dog § 17.

§ 30. Har den sikrede forsætlig forårsaget forsikringsbegivenheden (død, invaliditet), har han ikke noget krav på Statsanstalten. Dette gælder dog ikke, når den sikrede var under 14 år eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand har manglet evnen til at handle fornuftmæssigt, eller, når den handling, hvorved forsikringsbegivenheden forårsages, foretages til afværgelse af skade på person eller ejendom under sådanne omstændigheder, at handlingen må anses som forsvarlig.

§ 31. Udbetalingen af en forsikringssum sker mod aflevering af forsikringspolice og behørig kvittering. Ved dødsfald, der forpligter Statsanstalten til udbetaling, må der præsteres fyldestgørende oplysninger om den forsikredes død og dødens årsag. Ved udbetaling i den forsikredes levede live kan kræves leveattest for den forsikrede.

Stk. 2. Udbetaling efter en renteforsikring finder sted mod kvittering af den berettigede og afgivelse af leveattest.

Kapitel III.

Tariffer.

§ 32. For livsforsikringer, simple kapitalforsikringer og lignende forsikringer på ét eller flere liv beregnes nettopræmien efter en rentefod på $4\frac{1}{2}$ pct. helårlig, dødelighedstavler, der er baseret på Statsanstaltens livsforsikringserfaringer for årene 1955-1960 for henholdsvis mænd og kvinder og under hensyntagen til Statsanstaltens erfaringer vedrørende fritagelse for præmiebetaling i henhold til § 23.

Stk. 2. Tarifpræmien beregnes således, at 2 pct. heraf skal være sikkerhedstillæg og 5 eller 9 pct. driftstillæg, eftersom betalingen sker ved kapitalindskud eller ved præmie. For forsikringer med kort præmiebetalingstid kan bestyrelsen nedsætte de nævnte tillæg.

Stk. 3. For de i stk. 1 nævnte forsikringer skal tarifpræmien tillige indeholde et tillæg, svarende til 2 promille af forsikringssummen årlig i hele forsikringstiden. For ophørende livsforsikringer kan bestyrelsen nedsætte dette promilletillæg. Af tillægget på 2 promille udgør $\frac{1}{2}$ promille sikkerhedstillæg og $1\frac{1}{2}$ promille driftstillæg. For ophørende livsforsikringer fastsætter bestyrelsen fordelingen på sikkerhedstillæg og driftstillæg.

Stk. 4. For forsikringer, der tegnes med halvårlig, kvartårlig eller månedlig præmie, kan bestyrelsen fastsætte, at der ud over tarifpræmien opkræves et tillæg for hver udstedt kvittering.

Stk. 5. Sikkerhedstillæg i henhold til denne og de følgende paragraffer kan, hvis bestyrelsen finder det påkrævet, helt eller delvis anvendes som driftstillæg.

§ 33. For enkeltstående arverenter samt for arverenter knyttet til andre livsforsikringer beregnes nettopræmien efter § 32, stk. 1. Drifts- og sikkerhedstillæg fastsættes af bestyrelsen med finansministerens godkendelse.

§ 34. For arverenter knyttet til pensionsforsikringer, for overlevelserefter og overlevelserefterforsikringer fastsættes tariffer og nærmere forsikringsbetingelser af Statsanstaltens bestyrelse med finansministerens godkendelse. Fastsættelsen sker i tilslutning til de for pensionsforsikringer gældende bestemmelser, jfr. § 36.

§ 35. For livrenter og livsbetingede kapitalforsikringer beregnes nettopræmien efter en rentefod på $4\frac{1}{4}$ pct. helårlig og dødelighedstavler baseret på Statsanstaltens erfaringer for livrenter og pensionsforsikringer for årene 1955-1960.

Stk. 2. Tarifpræmien beregnes således, at henholdsvis 7 og 9 pct. heraf udgør driftstillæg, eftersom betalingen sker ved kapitalindskud eller ved præmie. I sidstnævnte tilfælde skal desuden et sikkerhedstillæg på 2 pct. af tarifpræmien være indeholdt i denne. For ophørende livrenter med kort varighed og opsatte livrenter med kort præmiebetalingstid kan bestyrelsen ned sætte de nævnte tillæg.

Stk. 3. Præmien for livrenter på to eller flere liv fastsættes af Statsanstaltens bestyrelse i tilslutning til Statsanstaltens øvrige tarifmateriale.

Stk. 4. Ved tegning af livrente kan det fastsættes, at forsikringen ikke medfører ret til bonus. Tarifferne for sådanne livrenter fastsættes af bestyrelsen med finansministerens godkendelse, og ændringer heraf kan finde sted, når forholdene gør det påkrævet.

§ 36. De for pensionsforsikringer gældende tariffer fastsættes af bestyrelsen med finansministerens godkendelse, og de nærmere forsikringsbetingelser indeholdes i et af finansministeren godkendt regulativ.

Stk. 2. Det kan ved disse forsikringer aftales, at bestyrelsens afgørelse af, om en sådan forringelse af erhvervs- og arbejds- evnen er til stede, at en livrente kan fordres udbetalt, når den forsikrede begærer det,

skal indbringes for en voldgift efter regler, der vil være at fastsætte i regulativet.

§ 37. Såfremt de ved begæring om en forsikring afgivne helbredsoplysninger er af en sådan beskaffenhed, at forsikringen ikke kan antages eller sættes i kraft efter de sædvanlige tariffer eller med en mindre forhøjelse, skal der være adgang til at tegne forsikring under Statsanstaltens afdeling for mindregode liv.

Stk. 2. Ved beregningen af præmier for sådanne forsikringer kan anvendes andre forudsætninger med hensyn til levesandsynlighed, rentefod samt sikkerheds- og driftstillæg end de for Statsanstaltens øvrige forsikringer gældende samt foretages ændringer i Statsanstaltens forsikringsbetingelser.

Stk. 3. Ved tegning af forsikringer for et større antal personer under ét finder bestemmelsen i stk. 2 tilsvarende anvendelse.

Kapitel IV.

Bonus.

§ 38. Efter hver femårig statusopgørelse udlodder Statsanstalten bonus efter neden nævnte regler, der gælder, indtil anderledes ved lov bestemmes.

§ 39. Overskuddet fordeles mellem bonusfond og reservefond således:

- a) Dersom reservefonden er større end eller lig med 5 pct. af summen af aktiv og passiv, skal hele overskuddet henlægges til bonusfonden.
- b) Dersom reservefonden er mindre end 5 pct., men større end eller lig med 2 pct., for rene renteforsikringer dog $2\frac{1}{2}$ pct., af summen af aktiv og passiv, henlægges 10 pct. af overskuddet til reservefonden og resten til bonusfonden.
- c) Dersom reservefonden er mindre end 2 pct., for rene renteforsikringer dog $2\frac{1}{2}$ pct., af summen af aktiv og passiv, skal der forlods henlægges til reservefonden et så stort beløb, at denne får den nævnte størrelse, hvorefter der med restoverskuddet forholdes som under b) angivet.

§ 40. Efter at de i § 39 foreskrevne henlæggelser har fundet sted, anvendes en af

bestyrelsen med finansministerens godkendelse fastsat del af bonusfonden til udlodning af bonus for det pågældende femår. Til udlodning skal dog mindst anvendes 75 pct. af femårets overskud, efter at henlæggelse til reservefonden har fundet sted.

Stk. 2. For forsikringer tegnet på de før denne lovs ikrafttræden gældende præmieberegningsgrundlag sker fordelingen efter de gældende forsikringstal (bonusfordelingsstal).

Stk. 3. For forsikringer tegnet på de efter denne lovs ikrafttræden gældende præmieberegningsgrundlag sker fordelingen under hensyntagen til det overskud, som de enkelte forsikringer efter en kollektiv beregning har frembragt ved gevinst på dødelighed, invaliditet, rente og tillæg.

Stk. 4. Ved fordelingen af bonus mellem de i stk. 2 og de i stk. 3 nævnte forsikringer skal der i det omfang, det er muligt, drages omsorg for, at forskelligheder i præmieberegningsgrundlagene udjævnes bonusmæssigt, og hvis omstændighederne ikke taler derimod, skal der til forsikringer tegnet før denne lovs ikrafttræden mindst udloddes bonus efter den bonusfaktor, som beregnes ved statusopgørelsen pr. 1. januar 1966.

§ 41. En forsikring har ret til bonus for den del af bonusperioden, i hvilken den har været indbefattet i Statsanstaltens risiko.

Stk. 2. Følgende forsikringer er dog ikke bonusberettigede:

- a) Forsikringer, der er tegnet uden ret til bonus.
- b) Livrenter eller hermed i klasse stående forsikringer, der er tegnet før den 9. april 1893.
- c) Forsikringer, der er ophævet uden tilbagekøbsværdi inden 3 måneder efter udstedelsen af den i § 43, stk. 1, nævnte bekendtgørelse.

§ 42. Er en forsikring tegnet mod forhøjet præmie på grund af den forsikredes helbredstilstand — herunder forsikringer på mindregode liv — beregnes bonus under hensyntagen hertil.

Stk. 2. Bonus for den del af en forsikring, som genforsikres, beregnes under hensyn til de om genforsikringen trufne aftaler.

Stk. 3. Hvis en forsikring i løbet af en bonusperiode forandres til en forsikring af en anden art, beregnes der bonus såvel for den oprindelige forsikring som for den forandrede forsikring.

§ 43. Bonus udbetales kontant efter hver statusopgørelse. Herom skal bestyrelsen udstede offentlig bekendtgørelse med 3 måneders varsel. Udbetalingen sker til den, der i henhold til reglerne i § 45 er berettiget til bonus, medmindre nogen anden inden varslets udløb for Statsanstaltens bestyrelse har fremsat krav på udbetaling til sig.

Stk. 2. Bestyrelsen kan bestemme, at bonus anvendes til opskrivning af forsikringsydelse. Bonusopskrivningerne sker normalt efter de på opskrivningstidspunktet gældende tariffer, idet dog de i kapitel III fastsatte driftstillæg kan nedsættes under hensyntagen til formindskede driftsomkostninger ved sådanne opskrivninger. For forsikringer med løbende udbetalinger, der er blevet virksomme, kan bonusopskrivningen ske i form af en forhøjelse af den løbende udbetaling. Tidspunkterne for bonusopskrivningerne fastsættes for de forskellige forsikringsformer i forbindelse med hver femårig opgørelse.

Stk. 3. Endvidere kan bestyrelsen bestemme, at bonus i stedet for at udbetales kontant eller anvendes til opskrivning af forsikringsydelse opsamles på en bonuskonto i Statsanstalten til forrentning for den bonusberettigede, og at bonuskontoen ved forsikringsbegivenhedens indtræden anvendes til opskrivning af forsikringsydelse.

Stk. 4. Ophæves forsikringen, eller kommer der ved forsikringsbegivenhedens indtræden ikke nogen forsikringsydelse til udbetaling, udbetales bonuskontoens indestående til den efter forsikringsforholdet berettigede.

Stk. 5. Bortset fra de i stk. 3 og 4 nævnte tilfælde kan bonuskontoen kun ophæves med bestyrelsens tilladelse.

Stk. 6. Rentesatsen i opsamlingsperioden, beregningsgrundlag ved opskrivningen og driftstillæg fastsættes af bestyrelsen under hensyntagen til den til enhver tid gældende gennemsnitlige forrentning af risikoformuen, Statsanstaltens øvrige tarifmateriale og de med opsamlingen og opskrivningen for-

bundne omkostninger. Der beregnes ikke noget sikkerhedstillæg.

§ 44. Ophører en forsikring at være bonusberettiget, udloddes bonus for forsikringen svarende til den forløbne del af bonusperioden. Denne bonus beregnes under hensyntagen til den for perioden svarende bonusudlodning, såfremt denne allerede fremgår af en statusopgørelse. I modsat fald anvendes erfaringerne fra den sidst foreliggende statusopgørelse.

Stk. 2. For så vidt der for den forløbne del af bonusperioden skulle foreligge sådanne erfaringer, at det skønnes, at der sker væsentlig ændring i størrelsen af bonus i forhold til den sidst foretagne statusopgørelse, kan bestyrelsen bestemme, at hensyn skal tages til disse erfaringer ved bonusudlodning, der sker, inden statusopgørelsen for vedkommende bonusperiode har fundet sted. Bestyrelsen er berettiget til at bestemme, at bonus for forsikringen først udloddes, når statusopgørelsen for vedkommende bonusperiode har fundet sted.

§ 45. Bonus for en forsikring tilkommer forsikringens ejer, medmindre retten til bonus er tillagt en anden. Hvis den forsikrede er den bonusberettigede, men er død inden bonusbeløbets udbetaling, tilkommer bonus den begunstigede, for så vidt ikke andet er bestemt. Er forsikringspolice udstedt eller transporteret til ihændeoveren, udbetales bonus til denne, såfremt ingen anden godtgør sin berettigelse dertil.

§ 46. Har statskassen udlagt præmier for en til pligtig enkeforsørgelse benyttet forsikring uden senere at have fået sit udlæg refunderet, anvendes bonus forlods til dækning heraf, når vedkommende ministerium fremsætter forlangende derom.

Stk. 2. Har Statsanstalten tilgodehavende vedrørende en forsikring, kan den fyldestgøre sig af bonusbeløbet.

§ 47. Stridsspørgsmål mellem flere om ret til bonus, hvorom bekendtgørelse er udstedt i henhold til foranstående, kan ikke

indbringes for domstolene, men afgøres endelig af en af kongen for hver bonusperiode beskikket kommission, bestående af en formand og 2 andre medlemmer, valgt blandt højesterets og landsretternes medlemmer. Kommissionen vælger en sekretær og bestemmer selv sin forretningsgang. Udgifterne til kommissionen udredes af Statsanstalten.

Kapitel V.

Slutnings- og ophævelsesbestemmelser.

§ 48. Loven træder i kraft den 1. januar 1966.

Stk. 2. Bestemmelserne i §§ 102-118 i lov nr. 129 af 15. april 1930 om forsikringsaftaler gælder også for Statsanstalten, ligesom de øvrige bestemmelser i den nævnte lov kommer til anvendelse på Statsanstalten, for så vidt de efter deres indhold er anvendelige, og der ikke i denne lov er fastsat regler om de pågældende forhold.

Stk. 3. Lov nr. 299 af 26. november 1931 om Statsanstalten for Livsforsikring ophæves. Dog har bestemmelserne vedrørende tariffer, forsikringstal og beregning af tilbagekøbsværdi ligesom bestemmelserne i lov af 18. juni 1870 § 9 om udbetaling efter ihændeoverpolice, udstedt før 1. januar 1932, vedblivende gyldighed for de forsikringer, for hvilke de hidtil har været gældende.

Stk. 4. Bestemmelser i tidligere love og bestemmelser om Statsanstalten, der giver større rettigheder for de forsikrede end tilsvarende bestemmelser i nærværende lov, er fortsat gældende for forsikringer, tegnet før denne lovs ikrafttræden.

Stk. 5. Statusopgørelsen pr. 1. januar 1966 og bonusfordelingen for femåret 1961-65 foretages efter de i love bekendtgørelse nr. 11 af 15. januar 1951 fastsatte bestemmelser.

Stk. 6. For mortifikation af livsforsikringspolice i private danske og udenlandske selskaber gælder tilsvarende regler som fastsat i nærværende lovs § 11.

Bemærkninger til lovforslaget.

De for Statsanstalten gældende lovbestemmelser er optaget i lovekendtgørelse nr. 11 af 15. januar 1951, hvortil slutter sig lov nr. 73 af 28. marts 1956 og lov nr. 294 af 21. december 1957. Ændringerne i 1956 og 1957 er af mindre væsentlig karakter og var især nødvendiggjort ved de stedfundne ændringer i lovregerne om beskatning af forsikringsydelser.

Ved lov nr. 507 af 20. december 1950 blev der indført nye tariffer, jfr. lovekendtgørelsens kapitel III. De ældre tariffer havde i det væsentlige været uændrede siden 1926. Derimod blev de hidtil gældende principper for beregning af bonus opretholdt, jfr. lovekendtgørelsens kapitel IV, idet forsikringstallene, der angiver de forsikredes relative andel i den samlede bonusudlodning, dog blev fastsat med de modifikationer, som var en følge af de ændrede tariffer.

Under hensyn til de siden sidste tarifrevision skete ændringer i beregningselementerne med en stigende rentefod, en faldende dødelighed og et stigende omkostningsniveau finder man, at tiden nu er inde til atter at foretage en gennemgribende tarifændring, ligesom man finder det hensigtsmæssigt at foreslå et nyt bonussystem for nye forsikringer.

På grund af de ret gennemgribende ændringer har man fundet det mest praktisk, at de nu foreslåede lovbestemmelser samles i en ny lov til afløsning af de hidtil gældende lovbestemmelser.

Lovens opbygning er for kapitel I-III i det væsentligste uændret, således at §§ 1-37 (bortset fra § 33) direkte kan sammenholdes med de tidligere paragrafer af samme nummer. Derimod er bestemmelserne i kapitel IV — tidligere §§ 38-50 — på grund af indførelse af et nyt bonussystem ændret og indeholdes nu i §§ 38-47. Som følge heraf er den tidligere § 51 — slutnings- og ophævelsesbestemmelser — nu henført til § 48.

I lovforslagets kapitel III går de foreslåede ændringer i det væsentlige ud på:

1) Ændring af dødelighedsgrundlaget under hensyn til de seneste erfaringer på dette område, således at dødsandsynlighederne sænkes, hvad der — alt andet lige — vil billiggøre præmierne for dødsfaldsforsikringer, men vil medføre nogen fordyrelse for oplevelsesforsikringer. I årene 1926-65 incl. har man for dødsfaldsforsikringer haft samme tariffer for mænd som for kvinder, men da dødeligheden relativt er faldet mere for kvinder end for mænd, mener man at burde indføre særskilte dødelighedstavler for

mænd og for kvinder, således at tarifferne bliver billigere for kvinder end for mænd. For oplevelsesforsikringer vil der som hidtil være forskellige dødelighedstavler for mænd og for kvinder.

2) Rentefoden, der hidtil har været 3 $\frac{3}{4}$ pct. helårlig for dødsfaldsforsikringer og 3 $\frac{1}{2}$ pct. helårlig for oplevelsesforsikringer, foreslås under hensyn til de senere års renteudvikling forhøjet til henholdsvis 4 $\frac{1}{2}$ pct. helårlig og 4 $\frac{1}{4}$ pct. helårlig.

3) Under hensyn til det stigende omkostningsniveau mener man — også ud fra en langtidsbetragtning — at burde foreslå en mindre forhøjelse af administrationstillæggene.

4) Ved halvårlig, kvartårlig og månedlig præmiebetaling foreslås som nyt, at Statsanstaltens bestyrelse kan fastsætte et yderligere tillæg (kvitteringstillæg) pr. kvittering. Dette tillæg motiveres med portoudgifter og lignende udgifter, der løber på den enkelte kvittering. Selv om det samme gælder ved helårlig præmiebetaling, ønsker man ikke her indført et særligt kvitteringstillæg ud fra den betragtning, at de forsikrede bør kunne frigøre sig for det særlige tillæg ved at vælge helårlig præmiebetaling, der i administrativ henseende byder lettelser for Statsanstalten.

5) Ligeledes foreslås det, at der til dækning af Statsanstaltens udgifter ved at yde fritagelse for præmiebetaling i henhold til § 23 for dødsfaldsforsikringer i præmien inkluderer et tillæg, hvis størrelse beregnes ud fra Statsanstaltens hidtidige erfaringer.

I lovforslagets kapitel IV, § 40 foreslås for nye forsikringer indført et nyt bonusfordelingssystem.

En fuldt retfærdig fordeling af bonus er en vanskelig opgave. Et bonussystem bør søge at opfylde følgende krav:

- 1) Alt overskud, efter at de nødvendige henlæggelser har fundet sted, bør komme de forsikrede til gode.
- 2) Systemet må være forståeligt for de forsikrede.
- 3) Fordelingen må ske efter så simple regler, at den kan gennemføres inden for forsvarlige omkostningsrammer.

Statsanstalten har hidtil benyttet sig af et såkaldt mekanisk bonussystem, idet man ud fra et skøn over den fremtidige udvikling med hensyn til dødelighed, rentefod og omkostninger har foretaget en beregning vedrørende den andel, som den enkelte forsikring vil bidrage med til overskuddet. Denne beregning giver sig udtryk i et bonusfordelingstal (forsikringstal), som ved tegningen tildeles hver enkelt forsikring, og dette fordelingstal holdes konstant i hele

den tid, en forsikring er bonusberettiget. Herved kan der i tidens løb opstå visse skævheder, såfremt forudsætningerne ikke holder stik.

Udviklingen — ikke mindst på renteområdet — må tale for, at der for nye forsikringer anvendes en metode, hvorved bonus inden for hvert femår efter en kollektiv beregning afpasses efter det overskud, som den enkelte forsikring har frembragt i femåret. Når en sådan fremgangsmåde hidtil ikke er benyttet, skyldes det, at man med de hidtidige hjælpemidler har anset metoden for at være for arbejds- og omkostningskrævende, men med indførelse af nye elektroniske hjælpemidler kan metoden nu anvendes med rimelige omkostninger.

For de gamle forsikringer, jfr. § 48, stk. 3, foreslås de hidtidige forsikringstal opretholdt, da de er kontraktmæssigt sikret.

Formuleringen af § 40 har man ikke ment at burde gøre for detalieret, men man har udformet paragraffen således, at man under hensyntagen til samtlige relevante forhold kan tilgodesee, at de gamle forsikringer ikke bliver dårligere stillet efter de nye bestemmelser end efter de gamle bestemmelser og at fordelingen af det samlede overskud mellem gamle og nye forsikringer sker på en forsvarlig måde.

En række af de hidtil gældende paragraffer er — eventuelt med mindre sproglige og tydeliggørende ændringer — overført til den nu foreslåede lov. Iøvrigt henvises til nedenstående bemærkninger til de enkelte paragraffer.

Til § 2.

Da Island nu i en årrække har været en selvstændig stat, og Statsanstalten i årene under og efter den sidste verdenskrig ikke har tegnet nye forsikringer i Island, er ordene „i Island samt“ foreslået slettet.

Til § 6.

Da det må anses for en selvfølge, at Statsanstalten når som helst kan foretage en risikoopgørelse, hvis den finder det påkrævet, har man anset det for tilstrækkeligt kun at omtale den femårige opgørelse, idet denne er bestemmende for bonusfordelingen for det pågældende femår.

Da forsikringer, hvorved der kommer en ydelse til udbetaling ved den forsikredes invaliditet, nu tegnes i stedse stigende omfang, har man ment det formålstjenligt at foreslå, at der også skal foretages undersøgelse af invaliditeten.

Til § 7.

Paragraffens ændrede ordlyd er en følge af, at det nu foreslås, at præmien skal includere et tillæg

til dækning af Statsanstaltens omkostninger ved ydelse af fritagelse for præmiebetaling i henhold til § 23, hvilket man mener ikke bør have indflydelse på præmiereservens størrelse.

Til § 13.

Den foreslåede forhøjelse af de hidtidige beløb findes rimelig under hensyntagen til de skete forandringer i pengeværdien, siden de nugældende beløb blev fastsat.

Til § 14.

Ændringerne er en følge af, at der ikke skal beregnes forsikringstal for nye forsikringer. Med hensyn til gamle forsikringer gælder stadig de hidtidige bestemmelser, jfr. § 48, stk. 3.

Til § 20.

Efter de hidtil gældende bestemmelser ophører Statsanstaltens ansvar ved udeblivelse af en præmie næste forfaldsdag. Denne respittid synes at være unødvendig lang for forsikringer med helårlig og halvårlig præmie, medens der kan være trang til at forlænge den nugældende respittid på en måned for forsikringer med månedlig præmiebetaling. Da det også frembyder væsentlige administrative lettelser at arbejde med samme respittid for alle forsikringer, foreslås det, at der indføres samme respittid på 3 måneder for alle forsikringer, og at aftalen bortfalder 2 måneder efter respittidens udløb eller 5 måneder efter forfaldsdagen for den første ubetalte præmie.

Det bemærkes, at gamle forsikringer bevarer den hidtidige respittid på 6 og 12 måneder, når præmiebetalingen henholdsvis er halvårlig og helårlig, medens respittiden for forsikringer med månedlig præmie forlænges fra 1 til 3 måneder, ligesom aftalen for gamle forsikringer med kvartårlig og månedlig præmiebetaling først bortfalder 5 måneder efter forfaldsdagen for første ubetalte præmie, jfr. § 48, stk. 4.

Til § 21.

Det synes rimeligt, at pligten til at betale tillæg ved forsinket præmiebetaling indtræder straks efter respittidens udløb eller ved betaling senere end 3 måneder efter forfaldsdag. For gamle forsikringer gælder pligten til at betale tillæg dog som hidtil først 4 måneder efter forfaldsdag, jfr. § 48, stk. 4.

Til § 23.

Da personer, der er fyldt 14 år, efter Statsanstaltens praksis kan forsikres uden karenstid, synes det rimeligt, at de også straks fra tegningen får adgang til at opnå præmiefritagelse, når betingelserne iøvrigt er opfyldt.

Ligeledes synes det passende, at 66. år ændres til 67. år, idet det bliver mere og mere almindeligt, at folkepensionslovens aldersgrænse vælges som udløbsalder ved tegning af livsforsikringer.

De nye gunstigere bestemmelser vil også komme allerede tegnede forsikringer til gode.

I stk. 4 foreslås det, at der af risikomæssige grunde gives bestyrelsen bemyndigelse til at fastsætte, at præmiebetalingen for forsikringer, der tegnes med ret til præmiefritagelse, efter policen skal afsluttes, inden den forsikrede fylder 71 år.

Til § 24.

Da bestemmelserne i den gældende lovs § 24, 2. stk. 1) nu ikke mere har nogen praktisk betydning, foreslås stykket udeladt.

Den ændrede formulering af lovforslagets § 24, stk. 2 b) sammenholdt med den gældende lovs § 24, stk. 2, 3) går dels ud på at lade ordene „og den forsikrede er fyldt 25 år“ udgå som værende mindre betydningsfuldt, dels at kunne anvende restriktionerne over for „anden flyvning end som passager i offentlig lufttrafik“, idet det synes urimeligt, at særlig farlige former for deltagelse i flyvning, f.eks. militær kampflyvning, ikke betragtes som en farlig handling. Endelig er ændringen af „uafbrudt i kraft i 5 år“ til „uafbrudt i kraft mindst det sidste år“ foreslået, fordi man finder, at statsanstalten formentlig herved vil være tilstrækkelig beskyttet mod spekulation ved tegningen eller ikraftsættelsen af en forsikring.

Det bemærkes, at gamle forsikringer vil blive behandlet efter de for dem gunstigste bestemmelser i såvel den nugældende lov som i den foreslåede lov; specielt er forsikringer tegnet før 1. juli 1940 fritaget for at betale eventuel ekstrapræmie i henhold til stk. 5 — jfr. § 48, stk. 4.

Til § 26.

Efter de hidtidige bestemmelser har for forsikringer, ved hvilke der indgår et promilletillæg af forsikringssummen, været tilbageholdt værdien af dels 2.91 pct. af tarifpræmien dels 1 promille af forsikringssummen.

Disse tal foreslås nu for nye forsikringer ændret til 2.225 pct. og 1.05 promille. Ændringen er til gunst for de forsikrede.

For opsat livsforsikring med udbetaling for børn, der tegnes med karenstid til barnets 14. år, kan der være trang til en yderligere lempelse, og det foreslås derfor, at bestyrelsen får adgang til at kunne fastsætte, at tilbagekøbsværdien i opsættelsestiden

beregnes efter en for den forsikrede lempeligere regel end den under stk. 1 a) og b) anførte.

Til § 27.

Det synes hensigtsmæssigt at bestemme, at lån normalt ikke ydes under 500 kr. mod tidligere 100 kr., idet ydelse af små, ret betydningsløse lån er forbundet med et urimeligt stort administrationsbesvær.

Til § 32.

Til brug ved konstruktionen af dødelighedstavler, der nu foreslås opstillet særskilt for mænd og kvinder har man støttet sig til de senest bearbejdede dødelighedserfaringer, men desuden har man foretaget en sammenligning med de private livsforsikringsselskabers tilsvarende erfaringer og med den danske befolkningsdødelighed. Der er her konstateret en betydelig formindskelse af dødeligheden — specielt for kvinder og for personer i de yngre aldersklasser — i forhold til den dødelighed, hvorpå de nugældende tariffer bygger.

Omkostningen ved at yde fritagelse for præmiebetaling i henhold til § 23 kan med den i § 23 foreslåede udvidelse af aldersgrænserne anslås at andrage henimod 1 pct. af de indgående præmier.

Valget af rentefod er forbundet med stor usikkerhed, men er af meget stor økonomisk betydning. Man må her erindre, at et livsforsikringsselskab — i modsætning til almindelige pengeinstitutter — påtager sig en garanteret langvarig renteforpligtelse. Den seneste tids udvikling har bragt rentefoden op på et højt niveau, medens gennemsnitsrenten over lange tidsrum ikke har været højere end 4½ pct. p. a. Under hensyn til den skete udvikling foreslår man at grundlagsrenten forhøjes fra 3¾ pct. helårlig til 4½ pct. helårlig. Forslaget om forhøjelse af grundlagsrenten må også ses på baggrund af, at Statsanstaltens midler nu afkaster en gennemsnitsrente på ca. 6 pct. p. a. Det bemærkes, at den overrente, der eventuelt fremkommer, som hidtil vil komme de forikrede til gode i form af bonus.

Under hensyntagen til stigningen i omkostningsniveauet foreslås det, at tillægget for helårige præmier forhøjes fra 10 til 11 pct. af præmien. De 11 pct. består af et sikkerhedstillæg på 2 pct. og et driftstillæg på 9 pct. Det gældende tillæg består af et sikkerhedstillæg på 3 pct. og et driftstillæg på 7 pct.

Endvidere foreslås af samme grund det i paragraffens stk. 3 omhandlede tillæg, der beregnes af forsikringssummen, forhøjet fra 1¾ promille til 2 promille, hvoraf ½ promille er sikkerhedstillæg og 1½ promille driftstillæg. Opdelingen af sikkerhedstil-

lægget er således en lidt anden end hidtil og har til hensigt at forøge sikkerhedstillægget for langvarige forsikringer, hvor risikomomentet er størst, medens sikkerhedstillægget formindskes for kortvarige forsikringer.

Som omtalt i de indledende bemærkninger foreslås indført et kvitteringstillæg for egentlige livsforsikringer med halvårlig, kvartårlig og månedlig præmiebetaling. Dette kvitteringstillæg er foreløbig tænkt at skulle andrage 3 kr. pr. kvittering for forsikringer tegnet under det nuværende prisniveau. Det er ikke tanken for tiden at anvende kvitteringstillæg for indeksforsikringer eller for livsforsikringer, der af firmaer tegnes i pensioneringsøjemed for deres funktionærer.

Det er oplyst for Statsanstalten, at samtlige private livs- og pensionsforsikringsselskaber her i landet vil søge koncession på samme beregningsgrundlag, som er angivet i nærværende lovforslag.

I efterfølgende tabel gives for nogle hyppigt anvendte forsikringsformer en sammenligning mellem nugældende og foreslåede tarifpræmier. Som man vil se, drejer det sig om ret betydelige præmie-nedsættelser, særligt for langvarige livsforsikringer og for rene risikoforsikringer (ophørende livsforsikring).

	Forsikringssum 1.000 kr. med helårlig præmie		
	Alder ved tegningen	Nugældende tarifpræmier	Foreslåede tarifpræmier for mænd
	år	kr. ø.	kr. ø.
Livsforsikring med udbe- taling ved alder 60 år.	20	16.86	14.23
	30	25.56	22.66
	40	43.83	40.82
	50	99.08	96.98
Livsforsikring med udbe- taling ved alder af 67 år.	20	14.31	11.64
	30	20.64	17.56
	40	32.38	28.84
	50	58.32	54.37
Livsvarig livsforsikring. Præmie til det 70. år.	20	12.57	9.57
	30	17.62	13.88
	40	26.56	21.67
	50	44.40	37.43
Ophørende livsforsikring. Løbetid 20 år med præmie i hele forsikringstiden.	20	4.50	3.23
	30	6.80	5.23
	40	12.58	9.49
	50	25.54	19.61

Til § 33.

Denne paragraf anvendes ikke i den gældende lov. Man foreslår nu, at arverenter, der tidligere blev tegnet efter § 32, overflyttes til denne paragraf, således at enkeltstående arverenter og arverenter knyttet til andre livsforsikringer skal tegnes efter de i § 32 anførte grundlag, men således at drifts- og sikkerhedstillæg fastsættes af bestyrelsen med finansministerens godkendelse.

En arverente kan opfattes som en synkende ophørende livsforsikring, og det er tanken, at tillæggene fastsættes i analogi med de tillæg, som gælder for ophørende livsforsikring efter § 32. Da det af tekniske grunde er vanskeligt at indpasse tillæggene for arverenter i det system, som gælder for livsforsikringer, foreslås det af praktiske grunde, at den nærmere fastsættelse sker som foreslået.

Til § 34.

Denne paragraf er uændret, idet man dog finder det naturligt, at arverenter knyttet til pensionsforsikringer tegnes efter tilsvarende grundlag, som skal gælde for pensionsforsikringer.

Til § 35 og § 36.

For livsbetingede forsikringer og pensionsforsikringer findes det også nødvendigt at ændre dødeligheds- og invaliditetstavler i overensstemmelse med de nyeste erfaringer, ligesom tillæggene bør forhøjes noget.

Rentefoden foreslås forhøjet til 4¼ pct. helårlig, hvilken rentefod også tænkes anvendt ved tegning af pensionsforsikringer. Det drejer sig her normalt om meget langvarige forsikringer, hvor man under hensyn til muligheden for et rentefald i fremtiden samt muligheden for et fald i dødeligheden må være mere forsigtig ved valget af rentefoden end ved valget af rentefoden for dødsfaldsforsikringer.

Livrenter uden ret til bonus tegnes i reglen af ældre personer, og hele indskuddet præsteres straks ved tegningen, således at de indgåede indskud straks kan anbringes til dagsrente. De fremtidige forhold såvel hvad dødelighed som hvad renteforholdene angår er her meget mere overskuelige end for andre forsikringer, og det er nødvendigt hyppigt og hurtigt at kunne skifte tariffer. Det foreslås derfor, at tarifferne kan fastsættes af bestyrelsen med finansministerens godkendelse.

Til § 38.

Da bonus nu ret ofte ikke udbetales kontant, men anvendes til forøgelse af forsikringsydelse,erne,

vil det være hensigtsmæssigt at ændre „udbetaler“ til „udlodder“.

Ordene „af sit overskud“ foreslås slettet, idet de nærmere regler findes i § 40.

Til § 39.

Da de nugældende regler for overskuddets fordeling mellem reservefond og bonusfond har virket tilfredsstillende, finder man ikke her anledning til at foreslå nogen ændring.

Til § 40.

Der henvises til de indledende bemærkninger og tilføjes:

Udlodningen siden 1921 har gennemsnitlig andraget 75 pct. af overskuddet, medens resten er anvendt til forøgelse af bonusfonden. Man finder det ikke betænkeligt at fastsætte, at mindst 75 pct. af hvert femårs overskud — efter henlæggelse til reservefonden — skal anvendes til udlodning af bonus. I det omfang, i hvilket en yderligere bonusudlodning findes rimelig og velmotiveret, kan dette ske.

For gamle forsikringer bevares den kontraktmæssige ret til de allerede fastsatte forsikringstal, og det stilles dem derhos i udagt, at der, hvis det er forsvarligt, mindst skal udloddes bonus efter den bonusfaktor, som beregnes ved statusopgørelsen pr. 1. januar 1966, hvilken statusopgørelse — jfr. § 48, stk. 5 — skal foretages efter de hidtil gældende bestemmelser.

Princippet for fordeling af bonus mellem gamle og nye forsikringer er, at de så vidt muligt skal være ligestillede, idet præmieforskellen bonusmæssigt udjævnes.

Til § 41.

I stk. 2 a) foreslås „livrenter“ erstattet med det mere almindelige udtryk „forsikringer“.

Stk. 2, 3) og 4) i den gældende lov kan bortfalde, da det nye bonussystem forudsætter bonus i hele forsikringstiden, men de tidligere bestemmelser gælder vedvarende for gamle forsikringer, jfr. § 48, stk. 3, 2. punktum.

Stk. 2, 5) i den gældende lov kan ligeledes bortfalde, også for gamle forsikringer, således at gamle forsikringer fra lovens ikrafttræden vil opnå ret til bonus for den tid, i hvilken de er præmiefri i henhold til § 23.

Til § 42.

Denne paragraf omfatter den tidligere § 46 og en del af de hidtidige bestemmelser i § 43. De hidtidige bestemmelser i § 42, resten af § 43, § 44 og § 45 kan bortfalde for nye forsikringer, men må bibeholdes for gamle forsikringer, jfr. § 48, stk. 3, 2. punktum.

Til § 43.

Denne paragraf omhandler anvendelse af bonus, hvilke bestemmelser tidligere fandtes i § 48, stk. 2-stk. 7.

Bestemmelserne om bonustilskrivning og bonusopsamling blev indført ved lov nr. 73 af 28. marts 1956 og lov nr. 294 af 21. december 1957 og var motiveret ved ønskeligheden af at kunne anvende bonus til forøgelse af forsikringsydelse, hvilket var nødvendiggjort ved de nye lovbestemmelser om skattefri fradrag af den fulde præmie.

Det er Statsanstaltens opfattelse, at en videre adgang til at anvende bonus til forøgelse af forsikringsydelse både er i overensstemmelse med forsikringsmæssige betragtninger og med ønskeligheden af at forøge opsparingen i samfundet.

Statsanstalten vil gerne fremme dette forhold, og det foreslås derfor, at der gives bestyrelsen adgang til for alle forsikringsarter at kunne anvende bonus til forøgelse af forsikringsydelsen.

Det bemærkes dog, at hele spørgsmålet er af væsentlig administrativ betydning for Statsanstalten, således at bestyrelsen må være bemyndiget til at gennemføre de nye bestemmelser i det omfang, det er teknisk muligt.

For forsikringer, hvor en løbende udbetaling er blevet virksom, er det ikke hensigtsmæssigt, at bonus kommer til udbetaling hvert 5. år, og det foreslås derfor, at bonusopskrivninger kan ske i form af en forhøjelse af den løbende udbetaling.

Til § 44.

Herhenhørende bestemmelser fandtes tidligere i § 48, stk. 1. I stk. 2 foreslås en videregående bemyndigelse end tidligere, idet det vil være hensigtsmæssigt, at der kan tages hensyn til forventninger om såvel en mindre som en større bonus ved den kommende bonusudlodning end ved den sidst foretagne statusopgørelse.

Til § 45.

Paragraffen svarer til tidligere § 47.

Til § 46.

Paragraffen svarer til tidligere § 50.

Til § 47.

Paragraffen svarer til tidligere § 49.

Til § 48.

Denne paragraf er udarbejdet i analogi med den tidligere § 51.

For gamle forsikringer bevares de hidtidige bestemmelser om tariffer, forsikringstal og beregning af tilbagekøbsværdi.

I overensstemmelse med praksis bevares de tidligere bestemmelser, som giver de gamle forsikringer større rettigheder end i henhold til lovforslagets bestemmelser.